

אי הנגשת בית עסק לאנשים עם מוגבלות ותביעת נגישות

התנהלות של בעלי מוגבלויות במרחב הציבורי עשויה להיות לא פשוטה, לכן המדינה משתדלת באמצעות חקיקה להקל כלל הניתן על חייהם ולהפוך אותם לשוויוניים ככל האפשר. החוקים החדשים בנושא מחייבים כל בית עסק להנגיש עצמו לבעלי מוגבלות תוך נקיטת אמצעים שונים. אי עמידה בדרישות החוק עשויה לגרור קנסות כבדים, כתיב אישום בצירוף העמדה לדין פלילי וכן תביעות פיצויים בלא הוכחת נזק בגובה של עד 50,000 ש"ח. באילו קריטריונים של נגישות נדרש כל בית עסק לעמוד? מה יכולים לעשות אנשים שנפגעו מהיעדר נגישות? מהי תביעת נגישות וכיצד מתייחסים בתי המשפט אליה? עו"ד אסף דוק מסביר.

המחוקק קבע כי בתי העסק וכל מקום בו ניתן שירות לציבור יהיה חייב לבצע התאמות נגישות כמפורט בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998 וחוק רישוי עסקים, התשכ"ח 1968.

מטרת החקיקה דן היא היא לאפשר לאנשים בעלי מוגבלויות יכולת לממש את הזכויות שלהם במרחב הציבורי. החוקים הרלוונטיים הם רחבי יריעה ומחייבים, דרך שלל תקנות, מעסיקים רבים להיערך לתכנן וליישם פעולות שונות המיועדות לאפשר לאנשים בעלי מוגבלויות להשתלב במרחב הציבורי, בחברה הכללית ובתעסוקה.

חובת הנגשת בתי עסק במרחב הציבורי

הכנסת חוקקה בשנת 2005, תיקון לחוק שבו מופיע פרק הנגישות, המתווה דרכים ליישום בפועל של החוק לשוויון עבור אנשים בעלי מוגבלויות. במסגרת התיקון לחוק, נקבעו לוחות זמנים ליישום אותו אשר מחייבים מוסדות, משרדי ממשלה, רשויות ציבוריות, עיריות, רשויות מקומיות, מרכזי עסקים וקנינות, שבבעלותם עד כארבעה מבנים, להנגיש עבור בעלי מוגבלויות את בית העסק.

האמצעים שנקבעו להנגשה

על פי תקנות החוק, בעלי עסקים מחויבים להתאים את העסק שבבעלותם עבור בעלי מוגבלויות בשלל דרכים כגון: שילוט בכתב ברייל המיועד ללקויי ראייה, התקנת מעלית עבור אנשים מוגבלי תנועה, השמעת טקסטטים מוקלטים המיועדים להעברת מידע עבור אנשים בעלי לקויות ראייה ושמיעה, או לחלופין מתן הדרכה עבור אדם בעל מוגבלות שכלית (בשפה שמובנת לו). אמצעי נוסף הוא התאמת הגובה של הדלפק עבור אנשים על כסאות גלגלים, התאמה של השירותים עבור נכים ועוד.

כבעל עסק, עליך לבדוק האם העסק שלך הוא נגיש. להלן כמה שאלות שיסייעו לך לגלות זאת:

□ האם אפשר להגיע לפתח העסק? האם לפני הכניסה לעסק יש רחבה פנויה בגודל 1.30X1.70 מ' לפחות או 1.50X1.50 מ'? הרציונאל הוא שאנשים עם כסאות גלגלים או הליכונים יוכלו להגיע לפתח החנות מבלי שמשוה יחסום את דרכם.

□ האם אפשר לפתוח את דלת העסק בקלות? עליך לבחון האם לקוחות שאין להם הרבה כוח בידיים יכולים לפתוח את דלת הכניסה לעסק שלך.

□ האם אפשר להיכנס עם כיסא גלגלים לעסק? עליך למדוד את ההפרש בין הרצפה של החנות לבין המדרכה או המסדרון המובילים אל החנות. אם ההפרש בין המדרכה לכניסה לעסק גדול מסנטימטר אחד, עליך להתקין רמפה.

□ **האם פתח העסק מספיק רחב?** עליך לבדוק האם רוחב הפתח למעבר (כאשר הדלת פתוחה) הוא לפחות 75 ס"מ.

□ **האם אפשר להגיע מפתח העסק לעמדת השירות?** עליך לבדוק האם רוחב המעבר בין פתח העסק ועד עמדת השירות הוא 90 ס"מ לפחות, והאם לאורך המעבר יש לפחות שטח אחד בגודל 1.30X1.70 מ' או 1.5X1.5 מ', המאפשר לאנשים בכיסאות גלגלים להסתובב.

□ **האם דלפק השירות נגיש?** עליך לבדוק האם דלפק השירות (או לפחות קטע ממנו באורך 90 ס"מ) נמוך מ- 1.10 מ'.

□ **האם יש לך מדבקות נגישות בעסק?** עליך להדביק מדבקות גדולות בשני צבעים שונים (אחד בהיר ואחד כהה) על דלתות וקירות זכוכית, כדי שאנשים לא ייתקלו בהם. כמו כן, דאגו שהשלטים יהיה מנוסחים באופן פשוט וברר, באותיות ברורות ובגובה העיניים.

מהן ההשלכות של אי התאמת בית עסק לבעלי מוגבלויות?

אי עמידה בדרישות התקנות עשויה להיות הרסנית עבור בעל העסק מבחינה כלכלית ואף מבחינה פלילית. נציגים מהנציבות לשוויון זכויות עורכים ביקורת מפעם לפעם במבני העסקים השונים, ובידיהם מצויות סמכויות נרחבות. במידה וימצאו שבעל עסק לא ביצע את השינויים הנדרשים עבור העסק שלו על פי חוק, הוא יהיה חשוף ללא פחות מאשר [כתב אישום](#) במסגרת הליך פלילי בצירוף קנס עד לגובה של 75,300 ש"ח, וקנס נוסף, בשיעור של 5% מהקנס כאמור, לכל יום שבו נמשכת העבירה מעבר לתקופת הזמן שנקבעה בצו הנגישות. במידה והעבירה נעברה בידי תאגיד ניתן יהיה להשית עליו את כפל הקנס האמור.

כמו כן, ישנה אפשרות להגשת [תביעה אזרחית](#) מצד אנשים בעלי מוגבלויות כנגד בעלי עסקים שלא ביצעו התאמות כנדרש. בתביעות אלו, ניתן לזכות בפיצויים ללא הצורך להוכיח נזק בסכום של **עד 50,000 ש"ח**.

בית המשפט לא יפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק רק אם הנתבע הוכיח את אחד מאלה:

1. הוצא נגדו צו נגישות בשל המעשה או המחדל נושא התביעה, והוא ממלא אחר הוראותיו בלוח הזמנים הקבוע בו;

2. הוגשה נגדו תביעה בשל אותו המעשה או המחדל (בסעיף זה - התביעה הקודמת) ומתקיים אחד מאלה:

□ הוא ממלא אחר פסיקת בית המשפט בתביעה הקודמת ובהתאם ללוח הזמנים הקבוע בה;

□ התביעה הקודמת הוגשה פחות משלושה חודשים לפני הגשת התביעה הנדונה בבית המשפט, והוא פועל לביצוע התאמות נגישות בהתאם ללוח זמנים סביר;

3. הוא פנה לנציבות זמן סביר לפני הגשת התביעה בשאלתה;

4. מתקיים הן לגבי הנתבע והן לגבי התאמת הנגישות נושא התביעה, תנאי מהתנאים שקבע שר המשפטים לפי סעיף קטן (ד).

בנוסף להגשת תביעה אזרחית, קיימת אפשרות **לתביעה ייצוגית** שיכולה להיות מוגש על ידי אדם, ארגון או הנציבות, בגין הפרה של חובת הנגישות. כאשר מדובר בתובענה ייצוגית המייצגת בתוכה נפגעים רבים, הפיצויים יכולים להגיע עד לכדי מיליוני שקלים.

חקיקה וחומר עזר בנושא נגישות בתי עסק

□ [נגישות לאנשים עם מוגבלות כחלק מרישיון העסק](#)

□ [רישוי של עסקים החייבים בהתאמות נגישות](#)

- [מדריך להנגשת עסקים קטנים](#)
- [חוק שיויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות](#)
- [תקנות שיויון זכויות לאנשים עם מוגבלות \(מורשים לנגישות השירות\)](#)
- [תקנות שיויון זכויות לאנשים עם מוגבלות \(התאמות נגישות לשירות\)](#)
- [טופס חוות דעת מורשה נגישות](#)
- [טופס בדיקת נגישות לחנויות קטנות](#)

נתקלתם בבית עסק שלא עומד בדרישות הנגישות? פנו אלינו ונילחם על זכותכם לנגישות

במידה ונתקלת בבית עסק שאינו נגיש לאנשים עם מוגבלות באפשרותך לפנות להתייעצות עימנו באשר להגשת תביעת נגישות בטלפון **052-6885006** או [להשאיר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

כמו כן, משרדנו רואה עצמו כחלק בלתי נפרד מהקהילה ומאמין כי יש לתת ייעוץ וייצוג משפטי לכל אדם באשר הוא, ולכן במקרים מסוימים מטפל בתיקי פרו-בוננו (בהתנדבות) ומעניק סיוע משפטי גם לאלה שידם אינה משגת. תרומה לקהילה הינה חלק בלתי נפרד מהמשרד ופעילות זו מעניקה רובד נוסף לעבודתנו המשפטית.

האם העסק שבבעלותך מונגש לבעלי מוגבלויות?

לפי החוק, אי הנגשת עסק או מוסד עבור בעלי מוגבלויות טומנת בחובה סכנות רבות עבור בעל העסק או המנכ"ל, הן מהבחינה הפלילית, והן מהבחינה הכלכלית. במידה ונעצרת בחשד להפרת התקנות, עליך ליצור קשר עם [עורך דין פלילי](#) באופן מיידי אשר ידע להדוף את הטענות המופנות כנגדך ולצמצם נזקים ככל הניתן ובכך לחסוך ממך עוגמת נפש רבה.

היוועצות בעורך דין מנוסה הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

במידה והוגשה נגדך תביעת נגישות, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}